

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
(SZW)
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Ons kenmerk

[REDACTED]

Datum

13-02-2023

Betreft

Reactie van GGD GHOR Nederland op Uitvoeringstoets Wetsvoorstel meertalige dagopvang

Uw kenmerk

[REDACTED]

Contact

[REDACTED]

Geachte [REDACTED]

In de brief van 20 december 2022 heeft u GGD GHOR Nederland verzocht een toets te doen op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de wijziging van de Wet kinderopvang. Met deze brief voldoen wij aan uw verzoek. Deze uitvoeringstoets is tot stand gekomen in samenspraak met de GGD'en.

Algemene opmerkingen

Deze wijziging ziet op een structurele regeling voor meertalige dagopvang. GGD GHOR Nederland onderschrijft het formeel in de wet vastleggen van de meertaligheid in de dagopvang. Voor de inrichting van het toezicht door de GGD'en en vanuit haar taak om de kwaliteit van het toezicht te bevorderen, vindt GGD GHOR Nederland het belangrijk dat het aanbod van en de ontwikkeling van meertalige dag – en buitenschoolse opvang gevolgd kan worden. Op dit moment vindt er in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) geen registratie plaats van kindercentra waar meertalige opvang wordt aangeboden. Door dit te registreren, is goed zicht op aanbod en ontwikkeling wel mogelijk. Daarom doet GGD GHOR Nederland de aanbeveling deze registratie mogelijk te maken in het LRK.

Toezicht draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang. Het toezicht is niet ingericht om een oordeel te geven op effecten op de taalontwikkeling van individuele kinderen op termijn. Het onderzoek dat gedurende het experiment is uitgevoerd, was weliswaar positief, maar ook beperkt door de beperkte omvang van het experiment, de gevolgen van de coronapandemie en het type deelnemers. De betrokken organisaties namen deel vanuit een veelal langdurige uitvoeringspraktijk. De resultaten uit het onderzoek naar de gevolgen voor de taalontwikkeling zijn daardoor mogelijk niet direct te vertalen naar de gevolgen van een aanbod door andere organisaties onder andere omstandigheden. Blijvend onderzoek vanuit de wetenschap vinden wij daarom zinvol.

Reactie GGD GHOR Nederland op het Voorstel tot wijziging van de Wet kinderopvang

Voorstel wijziging Wet kinderopvang (artikelen 1.1 en 1.50, tweede lid, onderdeel j)

Artikel I, onderdeel C (artikel 1.55)

Artikel 1.55 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het derde lid komt te luiden:

3. In afwijking van het eerste lid kan meertalige opvang worden aangeboden waarbij voor ten hoogste vijftig procent van de openingstijd van een kindercentrum per dag de Duitse, Engelse of Franse taal als voertaal worden gebruikt, met uitzondering van de tijd die besteed wordt aan voorschoolse educatie.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de voorwaarden waarop een kindercentrum tijdelijk kan afwijken van het percentage, bedoeld in het derde lid.

Vastleggen 50% eis in de wet

GGD GHOR Nederland onderschrijft het vastleggen in de wet dat gedurende 50% van de dag meertalige dagopvang kan worden geboden. Meertalige opvang kent het principe 'one teacher one language principe'. Volgens dit principe spreekt bij twee aanwezige beroepskrachten één beroepskracht de hele dag bijvoorbeeld de Engels taal en de andere beroepskracht Nederlands. Daarnaast is het ook mogelijk dat gedurende een bepaald tijdvak ten hoogste 50% meertalige dagopvang per dag wordt geboden. GGD GHOR Nederland interpreteert de voorgestelde regel als zodanig dat zowel het 'one teacher one language principe' als het aanbieden van meertalige dagopvang gedurende een bepaald tijdvak is toegestaan. GGD GHOR Nederland vraagt om in de toelichting te verduidelijken dat beide methodes mogelijk zijn bij het aanbieden van meertalige dagopvang.

Het lijkt goed mogelijk te beoordelen dat gedurende een bepaald tijdvak, bijvoorbeeld per dag, ten hoogste 50% meertalige opvang wordt geboden.

Meertaligheid en voorschoolse educatie

Door voorschoolse educatie uit te sluiten van meertalige dagopvang, kan de situatie ontstaan dat een VE-locatie met een maximale openingstijd van 4 uur per dag uitsluitend Nederlands de voertaal kan zijn. De voorgestelde mogelijkheid om dit aanbod wel toe te staan buiten de uren van het verplichte VE-aanbod, achten de GGD'en nauwelijks haalbaar. Met de huidige organisatie van de voorschoolse educatie zal dit in de praktijk erop neerkomen dat er geen meertalige voorscholen zullen zijn, met een mogelijke uitzondering van een zeer beperkt anderstalig activiteitenaanbod.

Relatie tot artikel 1.55 lid 1 en 2 Wko

Op grond van artikel 1.55 lid 1 Wko kan in de kinderopvang naast de Nederlandse taal, de Friese taal of een streektaal die levend in gebruik is mede als voertaal worden gebruikt.

Zo zijn er dus kindercentra die naast de Nederlandse taal de Friese taal als voertaal gebruiken. Op grond van het voorgestelde lid 3 kan de houder meertalige opvang gaan aanbieden. Vanuit toezicht vragen wij ons af of de houder in het geval hij meertalige dagopvang gaat aanbieden, een keuze dient te maken in het aanbieden van de Friese of Nederlandse taal. De toelichting (artikel I, onderdeel C (artikel 1.55) lijkt te impliceren alsof dit het geval is.

Op grond van artikel 1.55 lid 2 Wko is het mogelijk dat op een kindercentrum 'mede' een andere voertaal wordt gebruikt indien de herkomst van de kinderen in specifieke omstandigheden dit noodzaakt. Er zijn praktijkvoorbeelden waar op een VE-geregistreerde locatie tijdens VE-uren ook Engels wordt gesproken omdat er bijvoorbeeld kinderen van expats worden opgevangen. Vanuit toezicht vragen wij ons hoe dergelijke situaties zich verhouden tot het voorgestelde artikel 1.55 lid 3 Wko. De toelichting biedt thans onvoldoende duidelijkheid op dit punt. Gebleken is dat in de praktijk aan het woord 'mede' verschillende uitvoeringen worden gegeven. Toezicht is gebaat bij heldere regelgeving. Om de landelijke uniformiteit te bevorderen pleit GGD GHOR Nederland om in de toelichting duiding te geven aan het woord 'mede'.

Stellen van nadere regels

Het vierde lid van artikel 1.55 Wko creëert een afwijkingsruimte voor het percentage van 50%. Uit de toelichting volgt dat dit zowel een lager percentage kan zijn dan wel een overschrijding van het percentage van 50%.

Vanuit toezicht zetten wij vraagtekens bij deze wijze van reguleren. Door de wet strikt te formuleren om vervolgens bij besluit ervan te kunnen afwijken, lijkt niet bij te dragen aan duidelijkheid en de gewenste

ruimte. Nu uit de toelichting blijkt dat het om zowel een hoger als lager percentage kan gaan, ligt het voor de hand om in het wetsartikel zelf duidelijk te stellen dat afgeweken kan worden van het percentage van 50%. Dit zou ook bereikt worden door de term 'redelijkerwijs' toe te voegen aan artikel 1.55 lid 3 Wko en in de toelichting op te nemen welke situaties hieronder kunnen vallen.

Tekstuele opmerking

In de toelichting is onder 2.1.5. het volgende over de taaleis opgenomen: *'Indien medewerkers tegen de kinderen beide talen spreken, volgt uit het voorstel dat de eisen voor 'de taal die een beroepskracht daadwerkelijk spreekt op de groep' voor hen voor beide talen gelden.'*

Uit deze zin leiden wij af dat beroepskrachten aan de taaleis moeten voldoen voor de taal die zij daadwerkelijk spreken op de groep. GGD GHOR Nederland vraagt om verduidelijking van deze zin door in plaats van 'voor hen voor beide talen gelden' de volgende passage te gebruiken: 'voor hen gelden beide taaleisen'.

Tijdsinvestering

De mogelijkheid om meertalige opvang aan te bieden, brengt de verplichting met zich mee om te voldoen aan bepaalde wet- en regelgeving. Deze hebben onder andere betrekking op het taalniveau van de beroepskrachten, de beschrijving in het pedagogisch beleidsplan op welke wijze de houder meertalige opvang aanbiedt en de uitvoering hiervan toetsen in de praktijk. Dit heeft tot gevolg dat binnen zowel het toezicht als de handhaving structureel meer tijd beschikbaar voorgesteld moet worden. In zijn algemeenheid geven GGD'en aan dat een half uur tot een uur extra tijd gerekend moet worden.

We hopen dat onze opmerkingen ertoe zullen bijdragen om het toezicht beter uitvoerbaar te maken. Graag gaan we met u in gesprek over onze reactie en de wijze waarop onze suggesties verwerkt worden in het definitieve voorstel tot aanpassing van de Wet kinderopvang.

Met vriendelijke groet,

Directeur GGD GHOR Nederland